

Hoe is het gesteld met de onkruidkennis van veehouders? Gebrek-
kig, roepen specialisten in koor. Zeker in maïsland valt het niet mee
om de kiemplantjes van onkruidgrassen te herkennen. Nederlandse
en Vlaamse onkruideskundigen geven tekst en uitleg.

Melganzevoet: produceert veel zaad

Melganzevoet hoort bij de breedbladige on-
kruiden. Het is een eenjarig soort die snel groeit

Melganzevoet

en even hoog als de maïs kan worden. De plant
bloeit met groenwitte bloemtrosjes van juli tot
de herfst. De bladeren zijn bovenaan dof en
onderaan wit-melig. Als volwassen plant kan
melganzevoet veel zaad produceren. De zaad-
productie per plant verschilt sterk, afhankelijk
van de omvang van de plant. Een lange, sterk
vertakte melganzevoetplant kan solitair groei-
end 900.000 zaden produceren en in gewassen
circa 500.000 zaden. De zaadproductie per
hectare kan met zes miljard zaden per hectare
enorm zijn.

Zaad dat in de grond blijft kan jaren achter el-
kaar kiemkrachtig blijven. Lage bodemtempe-
raturen lijken de kieming te stimuleren en
grondbewerking heeft eveneens een sterk posi-
tief effect op de kieming en opkomst. Melganze-
voet vertoont een voorkeur voor stikstofrijke
gronden, maar kan slecht tegen schaduw. De
plant bloeit in juli en augustus. Stikstofbe-
mesting verlengt de bloeiduur.

Haagwinde: kit maïsstengels aan elkaar

Haagwinde – in de volksmond vaak bekend on-
der de naam pispotjes – is een snel woekere-
nd meerjarig wortelonkruid, dat de laatste jaren
steeds meer terrein wint. ‘Het komt uit de ak-
kerranden. Je ziet het vaak in de buurt van
sloten en windhagen’, zegt Rommie van der
Weide, onkruidonderzoeker bij het praktijk-
onderzoek plant en omgeving (PPO-WUR) in
Lelystad. Ook zand en slootmaaisel bevat regel-
matig zaden van haagwinde, weet Gerard Ver-
stappen, senior-adviseur bedrijfsmanagement
bij DLV Rundvee Advies. Haagwinde is een on-
behaarde plant met witte, klokvormige bloe-

Haagwinde

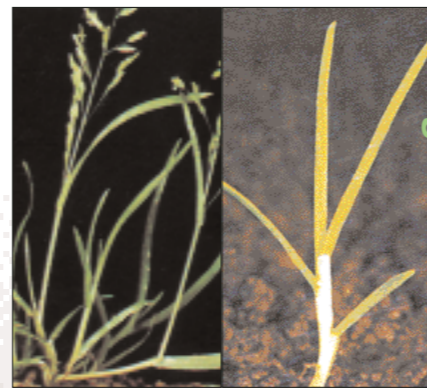
men en witte, kurkentrekervormige wortels.
De plant kan flink klimmen en slingert zich om
maïsplanten. Van der Weide: ‘Het kit maïssten-
gels aan elkaar en geeft soms legering. Het hak-
selen wordt daardoor bemoeilijkt.’
De plant vermeerdert zich door zaden, maar
vooral door ondergrondse wortelstokken.
Wanneer deze wortelstokken met de grondbe-
werking losgesneden worden ontwikkelen ze
zich tot nieuwe planten.

De onkruidspecialisten benadrukken dat het
belangrijk is haagwinde al in een vroeg stadi-
um te lokaliseren. ‘Dan kun je het nog vrij sim-
pel evenwijdig met de infectiehaard eggen, zo-
dat versleping voorkomen wordt, en daarna
met een rugspruit behandelen. Doe je dat niet en
verspreidt het zich over het hele perceel, dan
heb je echt een probleem’, vindt Verstappen. Is
de haagwinde eenmaal over het hele perceel
verspreid, dan kan volgens Verstappen de
plant het beste bestreden worden met een
onderbladbespuiting rond de langste dag. ‘Eer-
der heeft geen zin. Dan sterft er wel blad af,
maar blijven de wortels intact. Met haagwinde
verontreinigde maïspcelen kunnen volgens
Van der Weide het beste midden in de kuil inge-
kuild worden. ‘Daar is het broeiproces het he-
vigst en gaan veel zaden dood.’

De enge vruchtwisseling op veel veehouderij-
bedrijven versterkt het haagwindeprobleem,
denkt Geert Haesaert, hoogleraar Plantenteelt
aan de Hogeschool Gent. ‘Het is gemakkelijker
te bestrijden in vruchtwisseling.’

Straatgras: trekkerbandjes op het blad

Op kale akkers is straatgras in de winter nog te
vinden. Het kan in die periode zelfs zaad vor-
men. Straatgras, ook wel bestempeld als tuin-
tjesgras, is niet moeilijk te herkennen, geeft Ver-
stappen aan. ‘Op het blad zie je vaak van die
dwarse ribbeltjes, een soort trekkerbandjes.’
Het blad is geelgroen en dof aan de onderzijde.
Straatgras bezorgt de maïs niet veel concu-
rentie, omdat het niet hoog wordt – circa vijf

Straatgras

tot twintig centimeter. Straatgras groeit goed
op vochtige, verdichte, sterk bemeste gronden
en wortelt ondiep.

Hanenpoot: anderhalve meter hoog

Het bekendste onkruid op maïspcelen is ha-
nenpoot. ‘Hanenpoot lijkt veel op maïs en was
daarom in het begin chemisch moeilijk te be-
strijden. Bovendien vormt het veel zaden,
waardoor het de kans heeft gehad om zich snel
over het hele land te verspreiden’, legt Van der
Weide uit. Hanenpoot kiemt al in een vroeg
stadium, groeit flink omhoog en kan door zijn
lengte veel schade berokkenen aan de maïs-
plant. Gemiddeld haalt hanenpoot een lengte
van 20 tot 80 centimeter, maar het kan uit-
groeien tot anderhalve meter. Wie het jonge
kiemplantje opentrekt treft een kale plant: ha-
nenpoot heeft geen tongetje, geen beharing en
geen oortjes. Op de plek van het tongetje is
vaak een bruine ring zichtbaar. Het blad is
donkergroen met een lichte nerf in het
midden. De voet van de jonge plant is rood/
violet gestreept. Jong blad is gootvormig en
over de gehele lengte even breed. Elke plant le-
vert ongeveer 400 zaden. Hanenpoot komt in
alle gebieden in Nederland en Vlaanderen
voor. ‘Ook bij akkerbouwers zien we het vaak
verschijnen’, vertelt Van der Weide.

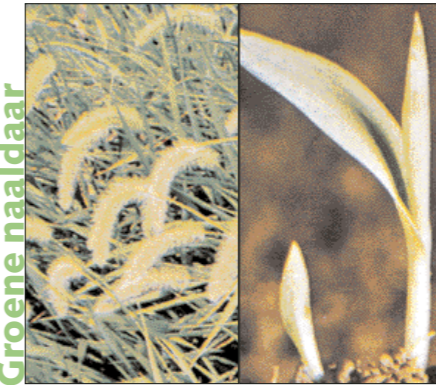

Hanenpoot

Groene naalbaar: zaad kan lang overleven

Na hanenpoot ontkiemt groene naalbaar. Dat
komt in Nederland vooral voor in de echte maïs-

gebieden, in het zuiden en oosten; in Vlaanderen
komt het zelfs veel voor, met name op zand- en
leemgronden. Naalbaar dankt zijn naam aan
de bloeiwijze. ‘Tijdens de bloei is een genaalde
aar zichtbaar’, vertelt Van der Weide. De plant
kan een flinke lengte bereiken – gemiddeld vijf
tot vijftig centimeter met uitschieters tot tachtig
centimeter. Zo hoog als hanenpoot wordt groene
naalbaar niet, maar het komt wel hoger dan
glad vingergras. Groene naalbaar heeft geen
tongetje, dat is vervangen door een krans van fij-
ne haartjes. De stengel is onbehaard en ruw. De
bladeren zijn 5 tot 20 centimeter lang en 5 tot 15
mm breed. Het blad is groen in een jong stadium
en roodachtig getint in een volgroeid stadium.

Groene naalbaar

Glad vingergras: kiemt later dan hanenpoot

Door de goede bestrijding van hanenpoot
heeft glad vingergras sinds het eind van de ja-
ren negentig flink terrein gewonnen. ‘Als de
hanenpootplantjes ongeveer vier tot vijf centi-
meter zijn, volgt pas de kieming van glad
vingergras. Het ontsnapt op die manier vaak
aan de bespuiting’, legt Rommie van der Wei-
de uit. Tussen de hanenpootplantjes valt glad
vingergras ook op vanwege zijn kleur: die is
donkerder groen. Glad vingergras wordt niet
zo hoog als hanenpoot en groene naalbaar;
het wordt zelden hoger dan dertig centimeter.
Het veroorzaakt daardoor minder schade
aan de maïsplant en wordt mogelijk minder
via de mest verspreid dan andere soorten.
Glad vingergras heeft een bundel haartjes
aan de voet van de bladschijf en een wit ton-

Glad vingergras

getje met een golvende rand. De stengel is on-
behaard en glad. Het blad is 5 tot 12 centime-
ter lang en 3 tot 6 mm breed. Oortjes ontbre-
ken en de bladschede is groen tot rood-paars.
De soort komt vooral voor in maïsgebieden
waar maïs jarenlang op hetzelfde perceel ver-
bouwd wordt.

Zwarte nachtschade: giftige bessen

Zwarte nachtschade houdt van stikstofrijke
grond. De plant hoort tot dezelfde familie als
de aardappel en de tomaat. Nachtschade
is giftig en bevat de stof solanine. Die komt
voor in de kenmerkende bolronde, erwtgrote
zwartblauwe besjes. De bloemen zijn juist
wit; de bladeren donkergroen en niet glan-
zend.

Zwarte nachtschade bloeit van juni tot okto-
ber. De plant kan in maïs tot anderhalve meter
hoog worden. Nachtschade heeft een sterk ont-
wikkeld wortelstelsel.

Zwarte nachtschade

Lastig te bestrijden haagwinde bezigt aan opmars op maïspcelen

Ongewenste maïsbezoekers